

**UCHWAŁA NR XXIX/218/2013
RADY MIEJSKIEJ W OŻAROWIE**

z dnia 19 marca 2013 r.

w sprawie: uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Ożarów na lata 2013-2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm), w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm) **Rada Miejska w Ożarowie uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwała Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Ożarów na lata 2013- 2015 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonywanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ożarowa.

§ 3.

Uchwała wychodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY OŻARÓW NA LATA 2013- 2015

I. WPROWADZENIE

Rodzina to podstawowa komórka społeczna oraz naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest ona najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka oraz źródłem zaspokojenia jego potrzeb zarówno w sferze materialno-bytowej jak i psychicznej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i prawidłowo spełniająca swoje zadania, stanowi dla młodych członków, a przede wszystkim dla dzieci, źródło poczucia własnej wartości oraz bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagające interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, a także zdarzenia losowe wywołują sytuacje kryzysowe oraz trudna sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Ożarów na lata 2013-2015 jest utworzenie spójnego programu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza biologiczną rodziną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013poz.182)

ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Ożarów,

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii dla Gminy Ożarów,

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Ożarów na lata 2012-2017,

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014.

II. DIAGNOZA

Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Ożarów

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych

dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy tych problemów.

Na dzień 31.12.2012r. gmina Ożarów liczyła 11 318 mieszkańców: 4908 kobiet i 4590 mężczyzn.

Tabela.1. Stan ludności Gminy Ożarów na dzień 31.12.2012r.

Ogółem liczba mieszkańców	Dzieci do 6 roku życia	Liczba mieszkańców do 18 lat	Kobiety w wieku 18-60 lat	Mężczyźni w wieku 18-65 lat	Kobiety powyżej 60 roku życia	Mężczyźni powyżej 65 roku życia
11 318	788	2258	3566	4021	1342	569

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowywanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Wychowaniem przedszkolnym, realizowanym w Ożarowie w przedszkolach publicznych objęte są dzieci w wieku 3 - 6 lat.

Tabela nr 2. dzieci uczęszczające do przedszkoli na terenie gminy Ożarów

Placówki wychowania przedszkolnego	Liczba dzieci w roku szkolnym 2012/2013
Przedszkole publiczne w Ożarowie	255
Przedszkole publiczne w Lasocinie	37
Przedszkole publiczne w Glinianach	6
Szkoła podstawowa publiczna oddział „0” w Janowicach i Pisarach	39
Łącznie:	337
Dzieci oczekujące na przyjęcie do przedszkola	6

Edukacja szkolna w gminie Ożarów jest realizowana w 5 szkołach podstawowych oraz w 2 gimnazjach.

Tabela nr 3. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów w gminie Ożarów

Szkoła	Liczba dzieci w roku szkolnym 2012/2013
Szkoły podstawowe publiczne kl. I-VI w gminie Ożarów	649
Gimnazja publiczne w Gminie Ożarów	361
Łącznie:	1010

Podstawową formą wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych są świetlice środowiskowe. Uczestnikami zajęć w większości są dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną. Na terenie Gminy Ożarów funkcjonuje obecnie 9 świetlic środowiskowych, w tym 5 na obszarze miejskim do których uczęszcza 88 dzieci. Jedna ze świetlic jest prowadzona przy klubie abstynenta „Aster”. Pozostałe 4 świetlice działają przy szkołach wiejskich na terenie gminy Ożarów, gdzie uczęszcza 87 dzieci.

Dodatkowo wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją, pochodzące z rodzin których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z bezpłatnych posiłków w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2012r. z nieodpłatnych posiłków skorzystało 418 dzieci.

Z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie w roku 2012 skorzystało 463 rodziny, w tym z obszaru wiejskiego 320 rodzin.

Tabela nr 4. Struktura rodzin z dziećmi objętymi pomocą OPS w Ożarowie.

Rodziny	Liczba rodzin
W tym wielodzietne	80
W tym niepełne	47

Tabela nr 5. Rodziny objęte pomocą OPS z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

	Liczba dzieci w rodzinie						
	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci
Liczba rodzin	61	99	50	22	4	2	2

Główną ustawową przesłanką przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jest bezrobocie i ubóstwo. W rodzinach zamieszkujących na terenie gminy Ożarów przyczyną powodującą konieczność udzielania pomocy jest m.in. :

Problem rodziny	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Alkoholizm	5	22
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna	18	113
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	15	52

Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	35	165
Bezrobocie	291	969
Długotrwała lub ciężka choroba	78	183
Niepełnosprawność	115	228
Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	56
Przemoc w rodzinie	13	49
Ubóstwo	226	713
Zdarzenie losowe	1	2
Wielodzietność	7	46

Dużą grupę korzystającą z pomocy społecznej stanowią rodziny z dziećmi. Część z tych rodzin przeżywa trudności opiekuńczo- wychowawcze, które w ostateczności mogą kończyć się umieszczeniem dziecka w systemie pieczy zastępczej. Aby temu zapobiec od m-ca lipca 2012r. w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej został zatrudniony asystent rodziny, który w roku 2012 pracował z 19 rodzinami. W rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2012 umieszczone zostało 1 dziecko.

III.ZASOBY GMINY OŻARÓW

Program Wspierania Rodziny w Gminie Ożarów na lata 2013- 2015 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela 6. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny z Gminy Ożarów.

Lp.	Nazwa placówki	Rodzaj działalności
1.	Urząd Miejski Ożarów	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy dzieci niepełnosprawnych, dodatki mieszkaniowe.
2.	OPS Ożarów	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, organizowanie letniego wypoczynku, specjalistyczne poradnictwo: wspieranie aktywności lokalnej, pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczno- logopedyczna, pomoc asystenta rodziny, aktywizacja społeczno- zawodowa, świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych w środowisku, realizacja kontraktów socjalnych, organizowanie świątecznych zbiórek żywności (akcja charytatywna), organizowanie paczek świątecznych dla dzieci z najuboższych rodzin, działalność jadłodajni Św. Brata Alberta, realizacja Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej (PEAD) przy współpracy z Bankiem Żywności w Ostrowcu Św, realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnym.
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ożarowie	Przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, organizowanie kolonii, praca terapeutyczna do spraw uzależnień w Punkcie Konsultacyjno- Informacyjnym o Problemach Alkoholowych.

4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ożarowie	Wspieranie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy, realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (lata 2012-2017), praca w grupach roboczych, realizacja procedury Niebieskiej Karty.
5.	Placówki służby zdrowia z terenu gminy Ożarów	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6.	Placówki oświatowo-wychowawcze z terenu gminy Ożarów	Działalność edukacyjno-wychowawcza, organizowanie wypoczynku, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodzin i dzieci, zajęcia na pływalni.
7.	Grupy świetlicowe przy szkołach na terenie Gminy Ożarów	Organizowanie zajęć pozaszkolnych, organizowanie dzieciom czasu wolnego.
8.	Katolickie Centrum Pomocy rodzinie	Działalność charytatywna, organizowanie paczek świątecznych.
9.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ożarowie	Działalność diagnostyczna, terapeutyczna, profilaktyczna, doradcza. Diagnozowanie poziomu rozwoju , potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży. Prowadzenie terapii dzieci i młodzieży.
10.	Zespół Zadaniowy do spraw narkomanii	Realizacja Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2012.

W gminie Ożarów funkcjonuje szeroki wachlarz do form pomocy dziecku i rodzinie. Są to zarówno poradnictwa, jak i konkretne usługi, które służą zwalczaniu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, profilaktyce, walce z sytuacjami kryzysowymi, nałogami, itp. Z pomocy Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Ożarowie w roku 2012 skorzystało 368 dzieci.

IV. CELE, ZADANIA I WSKAŹNIKI PROGRAMU

Cel szczegółowy 1

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka

Zadania:

- 1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom,
- 2) objęcie dożywianiem wszystkich dzieci tego wymagających,
- 3) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- 4) pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie w znalezieniu miejsc w ośrodkach dla takich osób przeznaczonych.
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej

Wskaźniki realizacji działań:

- 1) liczba i formy udzielonej pomocy,
- 2) liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą,
- 3) liczba dzieci korzystających z posiłków,
- 4) liczba rodzin korzystających z pomocy w postaci żywności,
- 5) liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem,
- 6) liczba osób dorosłych i dzieci przebywających w ośrodkach.

Cel szczegółowy 2.

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Zadania:

- 1) utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej
- a) dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego,
- 2) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach udzielania pomocy,
- 3) podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji i poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej,
- 4) działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin w ramach projektu aktywnej integracji,
- 5) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców,
- 6) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba.

Wskaźniki realizacji działań:

- 1) liczba szkoleń i warsztatów, w których uczestniczyły rodziny,
- 2) liczba działających placówek wsparcia dziennego,
- 3) liczba dzieci objętych opieką placówek wsparcia dziennego,
- 4) liczba osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku działań aktywizujących zawodowo,
- 5) liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego oraz udzielonych porad,
- 6) liczba dzieci i rodzin objętych monitorowaniem

V. ODBIORCY PROGRAMU

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewni należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miejskim w Ożarowie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Zadaniowym do Spraw Narkomanii,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Policją
- Placówkami Oświatowymi,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie,

- Organizacjami pozarządowymi,
- Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Ożarowie,
- Katolickim Centrum Pomocy Rodzinie.

VIII. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- 1) Rządowe programy
- 2) Środki własne gminy
- 3) Środki unijne

IX. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie, który będzie corocznie przedkładał Radzie Miejskiej Ożarów sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /t.j. Dz. ustaw z 2013 roku, poz. 135/ do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

W związku z powyższym należało uchwalić Program dla Gminy Ożarów.